

REGLEMENT LIESBETH TELEBANKING

Dit reglement vormt een aanvulling op het Algemeen Reglement van de Verrichtingen van VDK Spaarbank en regelt de bijzondere rechten, verplichtingen en verantwoordelijkheden die het gebruik van Liesbeth Telebanking meebrengt, zowel van de abonnee als van VDK Spaarbank.

Artikel 1: Definities

- **Liesbeth of Liesbeth Telebankingpakket:** een geheel van diensten en toegangen aangeboden door VDK onder de naam Liesbeth, waarmee de abonnee via zijn eigen apparatuur zijn professionele bankzaken kan regelen. Via Liesbeth kan de cliënt van VDK zowel algemeen-financiële informatie als persoonlijke gegevens met betrekking tot zijn bankverrichtingen verkrijgen. De cliënt kan via Liesbeth ook opdrachten doorgeven aan of gegevens opvragen bij VDK. Voor de controle van de uitvoering van die opdrachten wordt gebruik gemaakt van een specifiek beveiligingsmiddel dat hieronder 'de elektronische handtekening' wordt genoemd.
  - De **overeenkomst:** het geheel van de bepalingen die de rechten en plichten van de abonnee en van VDK met betrekking tot Liesbeth Telebanking bevatten. De overeenkomst bestaat uit:
    - aanvraagformulier telebanking abonnement, ondertekend door de abonnee;
    - reglement Liesbeth telebanking;
    - toelichting beveiliging Liesbeth;
    - certificatieverklaring;
    - document "aanpassing gebruikersbevoegdheid Liesbeth";
    - gebruiksaanwijzingen, waaronder de installatiehandleiding;
    - het Algemeen Reglement van de verrichtingen van VDK.
- Deze documenten worden aan de cliënt overhandigd voor het afsluiten van het abonnement en door hem aanvaard. Ze zijn raadpleegbaar op de VDK-website. Publicitaire en commerciële documenten behoren niet tot deze overeenkomst.
- **Titularis:** de houder van de rekeningen die in het abonnement zijn opgenomen.
  - **Abonnee:** de rechtspersoon of natuurlijke persoon, titularis van het Liesbeth abonnement.
  - **Gebruikers:** de natuurlijke personen die beschikken over de nodige toegangsmiddelen om het Liesbeth Telebankingpakket te gebruiken
  - **Installatie:** het geheel van programma- en databestanden aanwezig op het computersysteem van de abonnee na het doorlopen van de voorgeschreven installatieprocedure.
  - **Beheerder:** een gebruiker van het pakket die toelating heeft van de abonnee om de toegangsmodaliteiten en de bevoegdheden van een andere gebruiker te wijzigen, of nieuwe gebruikers zonder handtekeningbevoegdheid toe te voegen aan een reeds bestaande installatie.
  - **Contactpersoon:** de natuurlijke persoon aangeduid door de abonnee met wie VDK alle contacten zal leggen en alle gegevens met betrekking tot het abonnement zal doorsturen.
  - **Gebruikersbevoegdheden:** de bepaling van de modules en functionaliteiten van het Liesbeth Telebankingpakket welke voor een gebruiker toegankelijk/beschikbaar zijn.
  - **Sleutelpaar:** een geheel van twee complementaire versleutel-elementen, nl. een "geheime" en een "publieke" sleutel, welke een specifieke encryptie eigenschap bezitten: een gegeven geëncrypteerd met het ene element kan enkel gedecrypteerd worden met het andere element. Door gebruik van het sleutelpaar in combinatie met asymmetrische encryptietechnieken, kan een elektronische handtekening geplaatst worden.
  - **Elektronische handtekening:** gegevens in elektronische vorm, vastgehecht aan of logisch geassocieerd met andere elektronische gegevens, die worden gebruikt als middel voor authenticatie.

Artikel 2: Toekennings- en gebruiksvoorwaarden

Liesbeth is beschikbaar, tegen de voorwaarden die VDK bepaalt, voor titularissen en volmacht dragers van rekeningen bij VDK die deze dienst wensen te gebruiken voor beroeps- en/of particuliere doeleinden en die hiertoe een abonnementsaanvraag ondertekenen.

VDK behoudt zich het recht voor de toegang tot deze dienst te weigeren zonder dat deze weigering dient gemotiveerd te worden.

De abonnementsaanvraag verbindt de cliënt onherroepelijk.

Na de ondertekening van het aanvraagformulier Telebanking-abonnement zal VDK een installatiepakket bezorgen aan de abonnee of aan de door hem aangeduide contactpersoon.

Per gebruiker met handtekeningbevoegdheid wordt eventueel het sleutelpaar gegenereerd en zal door VDK een persoonlijke certificatieverklaring per gebruiker ter ondertekening worden opgestuurd aan de abonnee.

De functionaliteiten waarbij een elektronische handtekening vereist is, worden pas operationeel wanneer VDK de ondertekende certificatieverklaring ontvangt.

De elektronische handtekening van de gebruikers wordt beschouwd evenwaardig te zijn als de geschreven handtekening.

De juist bevonden elektronische handtekening van een gecertificeerd gebruiker vormt het rechtsgeldige en afdoende bewijs van de identiteit van de gebruiker en van de abonnee als opdrachtgever, van hun instemming met de inhoud van de via die handtekening meegedeelde opdrachten, en van de overeenstemming tussen de inhoud van die opdrachten zoals die ontvangen worden door VDK.

De abonnee houdt toezicht op alle hem ter beschikking gestelde beveiligingsmiddelen en aanvaardt de volledige verantwoordelijkheid voor het gebruik van het pakket.

• Gebruikers

Als gebruikers met handtekeningbevoegdheid worden initieel alle titularissen en volmacht dragers van de rekeningen welke in het abonnement opgenomen zijn krachtens de abonnementsaanvraag opgenomen in het Liesbeth Telebankingpakket.

Daarnaast kan de abonnee aan VDK opdracht geven gebruikers met handtekeningbevoegdheid aan het abonnement toe te voegen of bestaande gebruikers met handtekeningbevoegdheid te verwijderen.

Gebruikers zonder handtekeningbevoegdheid kunnen door de abonnee zelf aan het abonnement worden toegevoegd of door de abonnee worden gewijzigd.

• Gebruikersbevoegdheden

Functionaliteiten waarvoor handtekeningbevoegdheid vereist is, worden initieel gelijkgesteld met de op het ogenblik van de abonnementsaanvraag geldende volmachten van de in het abonnement opgenomen rekeningen.

Liesbeth biedt de mogelijkheid om verscheidene opdrachten gegroepeerd door te geven via één enkele elektronische handtekening. Per gegroepeerde transactie wordt een standaard limitering van het transactiebedrag ingesteld op 50.000 EUR.

Daarnaast kan de abonnee bijkomende modaliteiten bepalen of bestaande wijzigen via het document "Aanpassing gebruikersbevoegdheid Liesbeth".

Andere bevoegdheden, modules en/of functionaliteiten van het pakket voor de verschillende gebruikers kunnen door de abonnee en de in zijn naam optredende gebruikers met handtekeningbevoegdheid zelf ingesteld en gewijzigd worden zoals beschreven in de Toelichting beveiliging en de Handleiding.

Artikel 3: Functionaliteiten

Liesbeth is 24 uur per dag en 7 dagen per week toegankelijk, tenzij de beschikbaarheid geheel of gedeeltelijk is onderbroken voor onderhoud, verbeteringen of om de veiligheid van het Liesbeth Telebanking systeem te waarborgen. Dit reglement is van toepassing op de huidige en toekomstige functionaliteiten die via het Liesbeth Telebankingpakket beschikbaar worden gesteld.

De belangrijkste functies van Liesbeth telebanking zijn:

- opvragen van rekeninginformatie: in de vorm van elektronische uittreksels en Codabestanden, die onmiddellijk in boekhouding-software kunnen verwerkt worden.
- beheer van betalingen voor binnenlands en buitenlands betalingsverkeer (binnenlandse, Europese en internationale overschrijvingen): afzonderlijke betalingen, groepsbetalingen of betalingsbestanden die via het boekhoudpakket zijn aangemaakt;
- opvragen van domiciliëringen: via manuele input of op basis van geïmporteerde domiciliëringbestanden kunnen debet- en credit-domiciliëringen worden doorgestuurd;
- uitwisselen van elektronisch beveiligde e-mailberichten tussen VDK en de abonnee;
- raadplegen van courante tarieven: telkens de abonnee een verbinding maakt met de centrale server van VDK wordt de tarievenlijst automatisch geactualiseerd.

Wat toekomstige functionaliteiten betreft, zal het gebruik en het installeren ervan beschouwd worden als een goedkeuring en aanvaarding door de abonnee.

Voor zover er in de bepalingen van de overeenkomst niet uitdrukkelijk van wordt afgeweken, blijven de bankverrichtingen, uitgevoerd via Liesbeth, onderworpen aan de bestaande en toekomstige overeenkomsten of reglementen tussen de partijen.

Artikel 4: Beveiliging

VDK zorgt voor het ontwerp en de ontwikkeling van de elektronische handtekening en stelt bij het gebruik van Liesbeth Telebanking een aantal beveiligingsmiddelen ter beschikking, die omschreven worden in de Toelichting beveiliging.

Het gebruik van de elektronische handtekening is pas mogelijk na het doorlopen van geëigende certificatieprocedures door de gebruiker.

Om toegang te krijgen tot informatie via Liesbeth moet een gebruiker zich identificeren. Opdrachten moeten bovendien worden gevalideerd via een elektronische handtekening.

De ondertekeningsmiddelen zijn strikt persoonlijk voor elke gebruiker en worden door VDK overhandigd aan de gebruiker voor wie ze bestemd zijn. Van zodra de gegevens voor het aanmaken van een elektronische handtekening zijn samengesteld, is de gebruiker verantwoordelijk voor de vertrouwelijkheid van deze gegevens.

De abonnee staat in voor het correcte gebruik en de veilige bewaring van de beveiligingsmiddelen door de gebruikers. De abonnee verbindt er zich toe de nodige maatregelen te nemen om te voorkomen dat niet – bevoegde derden kennis zouden kunnen nemen van de toegangsmiddelen en gegevens van de elektronische handtekening.

Artikel 5: Verplichtingen van VDK

VDK besteedt de grootste zorg aan de goede uitvoering van de overeenkomst en doet al het mogelijke om de continuïteit van de dienst te bewerkstelligen.

VDK mag evenwel, zonder tot enige schadeloosstelling gehouden te zijn, de beschikbaarheid van Liesbeth tijdelijk, geheel of gedeeltelijk onderbreken voor onderhoud, verbeteringen of om de veiligheid van het Liesbeth Telebanking systeem te waarborgen. De abonnee wordt in de mate van het mogelijke vooraf van die onderbrekingen op de hoogte gebracht.

VDK houdt een interne registratie bij van de transacties die via Liesbeth zijn verricht en dit gedurende een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de uitvoering van de transacties.

VDK verbindt er zich toe de risico's te dragen voor elke verzending van de toegangsmiddelen aan de cliënt.

VDK verbindt er zich toe alle nodige maatregelen te treffen om de vertrouwelijkheid van het persoonlijk identificatienummer of van een ander identificatiecode van de abonnee tegenover derden te waarborgen.

VDK zorgt voor het ontwerp en de ontwikkeling van de elektronische handtekening en stelt bij het gebruik van Liesbeth een aantal beveiligingsmiddelen ter beschikking, die omschreven worden in de Toelichting beveiliging.

VDK zal de abonnee periodiek inlichten over de te nemen voorzorgsmaatregelen om elk onrechtmatig gebruik van de dienst te verhinderen.

Van zodra de abonnee VDK heeft in kennis gebracht van misbruik, diefstal, verlies en vervalsing zal VDK elk nieuw gebruik van de dienst – voor zover technisch mogelijk – beletten. VDK zorgt er bovendien voor, op vraag van de abonnee, een bewijsmiddel van de kennisgeving te bezorgen.

Artikel 6: Verplichtingen van de abonnee

De abonnee verbindt zich ertoe een informatica-uitrusting te plaatsen die voldoet aan de technische vereisten voor de installatie en het gebruik van Liesbeth, zowel wat de hardware als de software betreft. Deze technische vereisten zijn terug te vinden in de installatiehandleiding of raadpleegbaar op de VDK website

De abonnee verbindt zich ertoe Liesbeth te gebruiken in overeenstemming met de bepalingen van de overeenkomst en uitsluitend voor geoorloofde doeleinden en zonder inbreuk te plegen op de rechten van derden.

Hij mag zijn rechten of verplichtingen voortvloeiend uit de overeenkomst niet overdragen aan derden en mag noch de informatie verstrekt in het kader van en met betrekking tot Liesbeth, noch enige vertrouwelijke informatie in verband met de toegepaste beveiligingsmiddelen en -procedures aan derden meedelen.

Omwille van een correcte toepassing van de overeenkomst, verbindt de cliënt zich ertoe regelmatig connectie te maken met de VDK server, teneinde tijdig kennis te nemen van alle noodzakelijke berichtgeving vanwege VDK.

De abonnee verbindt zich ertoe de gebruikers op de hoogte te brengen van de verplichtingen waartoe die gehouden zijn in het kader van de overeenkomst, onder meer de verplichtingen inzake de beveiligingsprocedures. De abonnee is aansprakelijk voor de naleving van die verplichtingen door de gebruikers. Hij is tevens aansprakelijk voor de verrichtingen die door de gebruikers werden uitgevoerd.

De abonnee mag zijn toegangsmiddelen nooit aan derden, met inbegrip van echtgeno(o)te, familieleden en vrienden overhandigen of door hen laten gebruiken.

De abonnee en de gebruikers dienen VDK onmiddellijk op de hoogte te brengen van:

- het verlies of diefstal van de toegangsmiddelen;
- vervalsing of elk ander risico van misbruik van zijn toegangsmiddelen, zoals het verloren gaan van het vertrouwelijk karakter van de gegevens met betrekking tot de aanmaak van de handtekening;
- de boeking op zijn rekeninguittreksels van elke transactie waarvoor geen toestemming is gegeven;
- elke fout of onregelmatigheid vastgesteld op de rekeninguittreksels.

De helpdesk is telefonisch bereikbaar tijdens de kantooruren op het nummer 09 267 33 23. Deze telefonische melding moet evenwel binnen de drie dagen schriftelijk bevestigd worden per brief, fax, telex, telegram.

De abonnee verbindt er zich toe in deze gevallen onmiddellijk zijn persoonlijke sleutel en/of zijn paswoord te wijzigen. Indien dit om het even welke reden niet mogelijk is, dient hij het abonnement op te zeggen.

De abonnee moet tevens onmiddellijk bij de federale politie klacht indienen omtrent elk effectief vastgesteld misbruik.

Artikel 7: Aansprakelijkheid

VDK draagt de risico's voor elke verzending van de toegangsmiddelen van Liesbeth Telebanking. Vanaf de aflevering van de toegangsmiddelen is de abonnee volledig verantwoordelijk voor het gebruik van het pakket.

In geval van verlies, diefstal, vervalsing of misbruik van de toegangsmiddelen draagt de abonnee het risico voortvloeiend uit het onrechtmatig gebruik tot op het ogenblik van de kennisgeving zoals voorzien in dit reglement.

Dit risico voor de abonnee is evenwel beperkt tot 150 EUR per schadegeval. Deze risicobeperking geldt niet in geval van fraude of grove nalatigheid door de cliënt.

Als grove nalatigheid kan onder meer worden beschouwd:

- het niet naleven van de verplichtingen voortvloeiende uit het reglement of het overtreden van de veiligheidsvoorschriften.
- het doorgeven van zijn persoonlijk sleutelbaar en/of zijn wachtwoord aan derden of het laten gebruiken van de dienst Liesbeth door derden.
- het onbeheerd achterlaten van de toegangsmiddelen (computer/persoonlijke sleutel/wachtwoord)
- het niet onmiddellijk waarschuwen van de bank in geval van diefstal, verlies of misbruik van de toegangsmiddelen.
- het niet onmiddellijk wijzigen van het sleutelbaar of het opzeggen van de dienst wanneer de cliënt diefstal, verlies of misbruik van zijn toegangsmiddelen vaststelt.

Na de kennisgeving draagt de abonnee geen risico voor eventuele schade als gevolg van diefstal, verlies of misbruik van de toegangsmiddelen, behalve in geval van fraude.

Bovendien is hij niet aansprakelijk wanneer de transactie werd verricht zonder elektronische identificatie, behalve in geval van fraude.

VDK kan niet aansprakelijk worden gesteld voor rechtstreekse of onrechtstreekse schade, voortvloeiend uit de niet-beschikbaarheid van Liesbeth te wijten aan oorzaken buiten haar wil of wanneer zij haar verplichtingen niet naleeft omwille van overmacht of door toedoen van derden, waaronder vertragingen in transport of leveringen, hardware-defecten, of de niet-beschikbaarheid van de netwerken gebruikt voor de teletransmissie, onder meer die van de openbare telecommunicatiediensten.

De abonnee is aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit wijzigingen aan de software die niet worden toegestaan door VDK, of uit het ongeoorloofd of niet conform gebruik van de Liesbeth software.

VDK kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de schade die het gevolg is van de gebrekkige infrastructuur van de cliënt.

Wanneer VDK via Liesbeth informatie verstrekt die afkomstig is van derden, kan zij in geen geval aansprakelijk worden gesteld voor onjuistheden in die informatie, ook niet als er sprake is van opzet of zware fout vanwege die derden.

Artikel 8: Bewijsregeling

In geval van een betwisting van een transactie zal VDK aan de hand van een journaal bewijzen dat de transactie juist werd geregistreerd en geboekt, en niet door een technische storing of andere falings werd beïnvloed.

VDK dient dit bewijs te leveren indien zij in kennis werd gesteld van de betwisting binnen de drie maanden volgend op de mededeling van de informatie betreffende deze transactie.

Van dat journaal kunnen kopieën worden gemaakt op papier, microfilm, microfiche, cd-rom of elke andere betrouwbare informatiedrager naar keuze van VDK.

Dat journaal en elke door VDK voor gelijkvormig verklaarde kopie ervan, vormen het bewijs van de inhoud van de daarin geregistreerde gegevenstransmissies, van de juiste verwerking ervan en van de uitvoering van de controleprocedures.

Artikel 9: Duur en opzegging

De overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde duur en gaat in op het ogenblik van de eerste succesvolle telecommunicatieverbinding met VDK tijdens het doorlopen van de installatieprocedure.

De abonnee kan de overeenkomst op elk ogenblik en zonder opzeggingstermijn schriftelijk beëindigen.

Ongeacht de bepalingen van het Algemeen Reglement kan VDK bovendien de dienstverlening geheel of gedeeltelijk opschorten of het contract beëindigen zonder opzeggingstermijn of voorafgaande kennisgeving:

- wanneer de abonnee zijn verplichtingen t.o.v. VDK niet naleeft;
- in geval van faillissement, vereffening, misbruik van Liesbeth door de abonnee;
- telkens VDK daartoe wordt verplicht hetzij door toepassing van wettelijke bepalingen of door gerechtelijke instanties;
- uit veiligheidsoverwegingen;
- wanneer het abonnement gedurende 1 jaar niet actief is.

VDK kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die de abonnee zou lijden als gevolg van de hierboven vermelde opschorting of beëindiging van de dienstverlening.

Indien de contractuele relaties om welke reden dan ook beëindigd worden, verbindt de abonnee zich ertoe alle onderdelen van de ter beschikking gestelde software onmiddellijk terug te bezorgen aan VDK en alle door hem gemaakte kopieën in welke vorm ook, te vernietigen.

Artikel 10: Kosten

De abonnee draagt alle aankoop-, installatie- en werkingskosten van zijn informatica-uitrusting, alsook de kosten van de telecommunicatie, nodig voor de goede werking van Liesbeth.

De tarieven van toepassing op de verschillende VDK-diensten zijn beschikbaar in alle VDK-kantoren en consulteerbaar via Liesbeth of op de website van VDK.

Artikel 11: Licentierechten

VDK blijft eigenaar van alle hardware of software die zij in het kader van de overeenkomst ter beschikking stelt.

In het kader van Liesbeth maakt VDK gebruik van diverse licenties. De abonnee verbindt zich ertoe geen gebruik te maken van software die strijdig zou zijn met de belangen van derden, en de licentierechten van VDK Spaarbank of van derden te respecteren.

Toelichting beveiliging

1. Elektronische handtekening

Inleiding

De beveiliging in Liesbeth maakt gebruik van zowel asymmetrische als symmetrische encryptie. Bij symmetrische encryptie dient het geheime versleutel element door beide partijen gekend te zijn. Bij asymmetrische encryptie is er sprake van twee complementaire sleutelementen: een geheim gedeelte (= geheime sleutel) en een publiek gedeelte (=publieke sleutel). Hierbij dient het geheim gedeelte enkel gekend te zijn door die ene partij tot wie de sleutel toebehoort, terwijl het publieke gedeelte bij een ruimer publiek kan/mag gekend zijn. Het asymmetrische sleutelbaar heeft de eigenschap dat data geëncrypteerd met het ene sleutelement enkel gedecrypteerd kunnen worden met het complementaire gedeelte.

Technieken

Een dergelijk asymmetrisch sleutelbaar kan als volgt aangewend worden:

- Indien een partij gebruik maakt van de publieke sleutel van een tegenpartij om data te encrypteren, is enkel de bedoelde bestemming in staat om de data te decrypteren met behulp van zijn/haar eigen geheime sleutel. Op die manier kan de confidentialiteit van een uitgewisseld bericht bewerkstelligd worden.
- Indien een partij gebruik maakt van zijn/haar geheime sleutel om een overeengekomen gegeven te encrypteren, kan de tegenpartij, door decryptie met de publieke sleutel van de afzender, verifiëren dat de ontvangen data met zekerheid afkomstig zijn van de houder van de bijhorende secret key. Op die manier kan de herkomst van een uitgewisseld bericht met zekerheid vastgelegd worden.
- Indien daarenboven het overeengekomen gegeven bestaat uit een berekend extract (=hashwaarde) van een bericht waarbij wijziging van het bericht niet mogelijk is zonder wijziging van het extract, kan men eveneens verifiëren of het bericht, sinds zijn verzending, ongewijzigd is gebleven. Op die manier kan men verzekerd zijn van de integriteit van een uitgewisseld bericht.

Elektronische handtekening

Het gebruik van een geheime sleutel ter encryptie van een hashwaarde van een bericht, kan aldus als een elektronische handtekening beschouwd worden: de herkomst en de integriteit van het bericht kan immers onmiskenbaar bepaald worden door verificatie met behulp van de bijhorende publieke sleutel.

2. Beveiligingsmiddelen Liesbeth

Het Liesbeth Telebankingpakket geeft aan de gebruiker en de abonnee volgende beveiligingsmiddelen ter beschikking:

- De toegang tot het pakket wordt voor elke gebruiker beveiligd met een persoonlijk toegangswachtwoord. De gebruiker is in staat om zelfstandig dit wachtwoord te wijzigen. Aan dit wachtwoord en de toegang tot het pakket zijn een aantal modaliteiten verbonden die toelaten om de beveiliging van de toegang tot het pakket te verhogen zoals: instelbare geldigheidstermijn van het toegangswachtwoord, beperking in tijd van de toegang tot het pakket, enz. Deze modaliteiten kunnen door een gebruiker die optreedt als beheerder van het pakket zelf ingesteld worden. Deze beveiliging is op alle soorten gebruikers van toepassing.
- Het gebruik van het pakket kan voor elke gebruiker ingesteld worden op een vooraf gedefinieerd gebruikersprofiel. Een gebruikersprofiel bepaalt welke modules en functionaliteiten van het pakket voor een gebruiker toegankelijk/beschikbaar zijn. Deze profielen kunnen door een gebruiker die optreedt als beheerder van het pakket toegewezen worden aan een andere gebruiker. De handtekenbevoegdheid kan echter niet ontnomen worden van een gebruiker door een beheerder van het pakket. Deze beveiliging is op alle soorten gebruikers van toepassing.

- Het ontvangen/versturen van data tussen enerzijds een Liesbeth installatie en alle daarin opgenomen abonnementen en anderzijds VDK spaarbank gebeurt op een beveiligde manier gebaseerd op asymmetrische encryptie. Op die manier zijn beide partijen (VDK en de abonnee) verzekerd van de integriteit en de herkomst van de uitgewisselde gegevens. Bovendien wordt tijdens de communicatie ook de confidentialiteit ten aanzien van derden gewaarborgd. Deze beveiliging gebeurt op een transparante wijze waarbij geen tussenkomst van de abonnee of gebruiker vereist is.
- Een groep van verrichtingen die naar VDK ter uitvoering opgestuurd wordt, dient van geldige elektronische handtekeningen voorzien te zijn. Het nodige en voldoende karakter van deze handtekeningen, is bepaald in de volmachtregels die in het abonnement opgenomen zijn.
- Het plaatsen van een elektronische handtekening is enkel mogelijk met behulp van een persoonlijk wachtwoord dat door de gebruiker zelf gekozen wordt bij de creatie van zijn/haar persoonlijke sleutel.

3. Certificatieprocedure gebruiker Liesbeth met handtekenbevoegdheid

Alvorens een persoon een rechtsgeldige elektronische handtekening kan plaatsen met behulp van een asymmetrisch sleutelbaar, dient men de identiteit van die persoon én de link met het sleutelbaar, ondubbelzinnig vast te leggen.

Daar de gebruikers van Liesbeth met handtekenbevoegdheid enkel reeds gekende cliënten van VDK kunnen zijn waarvan de identiteit a priori reeds door de bank is gekend, dient in het Liesbeth systeem enkel de toewijzing van een sleutelbaar aan een VDK cliënt vastgelegd te worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van onderstaande certificatieprocedure:

1. Aanmaken van een sleutelbaar

De gebruiker is zelf verantwoordelijk voor het aanmaken van een asymmetrisch sleutelbaar. Dit is voor de gebruiker mogelijk in het Liesbeth pakket zelf. Hierbij wordt de gebruiker gevraagd een wachtwoord op te geven als toegangsmiddel tot zijn/haar sleutelbaar. De gebruiker geeft dit wachtwoord in telkens als hij/zij zijn/haar elektronische handtekening wenst te plaatsen. De gebruiker is ten allen tijde in staat om in het pakket de toestand van zijn/haar persoonlijke sleutel op te volgen. Hiertoe wordt in het pakket een berekende identificatiewaarde weergegeven welke éénduidig zijn sleutel paar identificeert.

2. Versturen publieke sleutel naar VDK

Het publieke gedeelte van een sleutel paar dient naar VDK verstuurd te worden om op een later tijdstip verificatie van een elektronische handtekening geplaatst met behulp van het sleutelbaar, mogelijk te maken. De gebruiker dient in het Liesbeth pakket zelf, enkel een verbinding te maken met VDK om de publieke sleutel naar VDK te versturen.

3. Ontvangst van certificeringbrief

Na ontvangst van de publieke sleutel van een gebruiker door VDK, verstuurt VDK een certificeringbrief persoonlijk gericht aan de betrokkene waarin de inhoud van zijn/haar publieke sleutel vermeld is. Daarnaast wordt ook de berekende identificatiewaarde vermeld. Hiermee dient de gebruiker te verifiëren of de publieke sleutel welke verstuurd werd naar VDK overeenstemt met de publieke sleutel vermeld in de certificeringbrief. De gebruiker verleent zijn elektronische handtekening geplaatst binnen het kader van het Liesbeth Telebankingpakket, dezelfde bindende kracht als een handmatig aangebrachte handtekening door akkoordverklaring met de certificeringbrief.

4. Certificering gebruiker

Na ontvangst van een gehandtekeningde certificeringbrief door VDK wordt het sleutel paar door VDK geactiveerd en bruikbaar binnen Liesbeth om een bindende handtekening te plaatsen. De gebruiker is vanaf dat moment gecertificeerd. In het pakket zelf dient een connectie met VDK gemaakt te worden om de activering van het sleutel paar te ontvangen.

4. Beveiligingsprocedures Liesbeth

Om de effectiviteit te waarborgen van de beveiligingsmiddelen welke in het Liesbeth Telebankingpakket ter beschikking gesteld worden, dienen de abonnee en de gebruikers volgende beveiligingsprocedures in acht te nemen:

- Het persoonlijke toegangswachtwoord van een gebruiker wordt geacht geheimgehouden te worden door de gebruiker. De gebruiker is hiervoor zelf verantwoordelijk en zal daarom op geregelde tijdstippen zijn persoonlijk toegangswachtwoord wijzigen, in het bijzonder bij een vermoeden van schending van het geheim ervan. Door de abonnee en de in zijn naam optredende gebruikers kunnen wijzigingen van de modaliteiten met betrekking tot de toegang van het pakket doorgevoerd worden. De abonnee is hierbij zelf verantwoordelijk voor de wijzigingen aangebracht aan de hem toegewezen beveiligingsmiddelen.
- Het gebruik van Liesbeth is beperkt tot de in het abonnement opgenomen gebruikers en volgens het hem/haar toegewezen gebruikersprofiel. Het staat de abonnee en de in zijn naam optredende gebruikers vrij om hieraan nieuwe gebruikers met bij horend gebruikersprofiel toe te voegen, en/of gebruikersprofielen van bestaande gebruikers te wijzigen. Deze nieuw toegevoegde gebruikers hebben geen handtekenbevoegdheid. De abonnee is hierbij zelf verantwoordelijk voor de wijzigingen aangebracht aan de hem toegewezen beveiligingsmiddelen.
- Het plaatsen van een elektronische handtekening wordt beveiligd met behulp van een persoonlijk ondertekeningswachtwoord. Dit wachtwoord wordt geacht geheimgehouden te worden door de gebruiker. De gebruiker is hiervoor zelf verantwoordelijk en zal het daarom op geregelde tijdstippen wijzigen, in het bijzonder bij een vermoeden van schending van het geheim ervan.
- De gecertificeerde gebruiker kan eveneens overgaan tot een wijziging van het asymmetrische sleutelbaar waarop zijn/haar elektronische handtekening gebaseerd is. Indien een telematicabericht met een dergelijke wijziging van een persoonlijk sleutelbaar VDK bereikt, en vergezeld is van een geldige elektronische handtekening gebaseerd op het vorige sleutelbaar van de gebruiker, wordt het nieuwe sleutelbaar automatisch verwerkt en toegewezen aan de gebruiker. De gebruiker blijft hierbij gecertificeerd en verleent hierbij automatisch een elektronische handtekening gebaseerd op het nieuwe sleutel paar dezelfde bindende kracht als een handmatig aangebrachte handtekening. Een dergelijke wijziging van het asymmetrische sleutelbaar wordt ondersteund binnen het Liesbeth pakket zelf en vereist kennis van het ondertekeningswachtwoord. Indien een gecertificeerd gebruiker zijn ondertekeningswachtwoord niet meer kent of vermoedens heeft dat de veiligheid en integriteit van zijn sleutel paar geschonden is, kan hij/zij overgaan tot de creatie van een nieuw asymmetrisch sleutelbaar. Hierbij dient de certificatieprocedure opnieuw doorlopen te worden. De creatie van een nieuw asymmetrisch sleutelbaar wordt ondersteund binnen het Liesbeth pakket zelf. De gebruiker dient hierbij VDK voorafgaandelijk op de hoogte te brengen.
- De beveiliging van de uitgewisselde gegevens tussen een installatie van het Liesbeth Telebankingpakket en alle daarin opgenomen abonnementen enerzijds en VDK anderzijds is gebaseerd op een asymmetrisch sleutel paar toebehorend aan de/het installatie/abonnement. De gebruiker met voldoende rechten krachtens een hem/haar toegewezen gebruikersprofiel kan overgaan tot een wijziging van het asymmetrische sleutelbaar toebehorend aan de/het installatie/abonnement, mocht die gebruiker dit, om welke veiligheidsredenen dan ook, nodig achten.

Indien een telematicabericht met een dergelijke wijziging van een sleutelbaar VDK bereikt, en vergezeld is van een geldige elektronische handtekening gebaseerd op het vorige sleutelbaar van de/het installatie/abonnement, wordt het nieuwe sleutelbaar automatisch verwerkt en toegewezen aan de/het installatie/abonnement. De beveiliging van de uitgewisselde gegevens blijft hierbij gehandhaafd. Een dergelijke wijziging van het asymmetrische sleutelbaar wordt

ondersteund binnen het Liesbeth pakket zelf en gebeurt volledig transparant naar de gebruiker toe. Indien een gebruiker met voldoende rechten krachtens een hem/haar toegewezen gebruikersprofiel, vermoedens heeft dat de veiligheid en integriteit van het sleutelbaar toegewezen aan de/het installatie/abonnement geschonden is, kan die gebruiker overgaan tot de creatie van een nieuw asymmetrisch sleutelbaar. De creatie van een nieuw dergelijk asymmetrisch sleutelbaar wordt ondersteund binnen het Liesbeth pakket zelf. De gebruiker dient hierbij VDK voorafgaandelijk op de hoogte te brengen.

De abonnee houdt toezicht op alle hem door het Liesbeth Telebankingpakket ter beschikking gestelde beveiligingsmiddelen en aanvaardt de volledige verantwoordelijkheid voor het gebruik dat de door hem gemachtigde gebruikers ervan maken.